

צה"ל הציג לקבינט תרחישים למלחמה בצפון: מאות אלפים יפונו, כיפת ברזל תספק הגנה מוגבלת

הצבא הציג לקבינט חישובי נזק למערכה מול חיזבאללה, בהם תרחיש של מאות טילים ביום ומחסור בחשמל. ההערכה היא שהסיכוי למלחמה יזומה נמוך, אך תקרית מקומית עלולה להוביל להידרדרות

מאת: עמוס הראל, הארץ. 30.7.2018

צה"ל הציג לפני כמה שבועות לקבינט המדיני-ביטחוני תרחישים הנוגעים להתפתחות מלחמה אפשרית בגבול הצפון והשלכותיה על העורף הישראלי. קצינים בכירים בצה"ל פירטו בפני השרים את חישובי הנזק האפשריים במקרה של מערכה קצרה מול חיזבאללה בלבנון (כעשרה ימים), מערכה באורך בינוני (כשלושה שבועות) ומערכה ארוכה בת יותר מחודש.

המידע נמסר לשרים כחלק מהעמקה של הקבינט בסוגיות הביטחוניות ואינו נובע מהערכה חדשה בדבר סיכוי גובר למלחמה בצפון. קהילת המודיעין הישראלית מעריכה עדיין כי הסיכוי למלחמה יזומה מצד חיזבאללה או איראן נמוך. מקור הדאגה העיקרי נובע מאפשרות שתקריות מקומיות בסוריה או בלבנון יביאו להידרדרות, בניגוד לכוונת הצדדים.

לפי פרסומים שונים בשנים האחרונות, חיזבאללה מחזיק בין 120 ל-130 אלף טילים ורקטות, מרביתם לטווחים קצרים ובינוניים. הטווח של כ-90% מן הרקטות מגיע עד ל-45 קילומטרים, כלומר מסכן את היישובים מאזור חיפה וצפונה. מרבית הרקטות נושאות ראשי נפץ במשקל של עד כעשרה קילוגרמים. הממ"דים (מרחב מוגן דירתי), שהחוק מחייב את הקמתם בכל מבנה חדש מאז אמצע שנות התשעים, נבנים באופן האמור לספק הגנה מפני פגיעה כזו, שאינה חודרת את קירות המגן שלהם.

התרחישים שהוצגו לקבינט כללו ניתוח משוער של מספרי הרקטות שישוגרו מדי יום בממוצע, אחוזי היירוט הצפויים, שיעורי הנפילות בשטח בנוי לעומת שטח פתוח ומספר הנפגעים המשוער.

אם וכאשר תפרוץ מערכה כוללת בצפון, מתכוון צה"ל לפנות מאות אלפי תושבים מטווח הטילים, ליעדים שונים ברחבי הארץ. כפי שדווח ב"הארץ" לפני כשנה וחצי, התוכנית כוללת פינוי מלא של יישובים, למעט בעלי תפקידים בחירום, מהרצועה הקרובה לגבול לבנון. התוכנית הבסיסית נוגעת לפינוי 78 אלף תושבים מ-50 יישובים בטווח של עד ארבעה קילומטרים מן הגבול, אולם ישנה כוונה לסייע לתושבים הרוצים להתפנות גם מיישובים יותר מרוחקים מהגבול.

במסגרת התוכנית, "שודכו" רשויות מקומיות מקרבת הגבול לרשויות מרוחקות יותר, שתפקידן לסייע בקליטת תושביהן. ברשויות הוכנו רשימת תושבים בעלי צרכים מיוחדים, רשימת אתרי קליטה ומיטות. על-פי סקרים שנעשו, בפיקוד העורף מעריכים שבמקרה הצורך, יותר ממחצית התושבים יעדיפו להתפנות בכוחות עצמם אצל חברים ובני משפחה באזורים אחרים בארץ, ולא יזדקקו לסיוע במגורים במתנ"סים, בבתי ספר או במלונות. פיקוד העורף יהיה אחראי להליך הפינוי עצמו, בזמן שמשרד הפנים אמור לטפל בקליטת המפונים.

במקרה של מלחמה, תעמוד ישראל בפני דילמה אם להפעיל את אסדת הגז תמר. ההערכה הסבירה היא כי פעילות האסדה תופסק, מחשש לנזק בלתי הפיך, אף שהאסדה תהיה מוגנת במערכות יירוט של מערך ההגנה האווירית וחיל הים. פגיעה באסדה כשהיא פועלת עלולה לגרום לנזק שיארך שנים אחדות לתקנו.

לעומת זאת, פגיעה באסדה מושבתת תחייב זמן שיקום של כמה שבועות. לכן, סביר שבמקרה מלחמה תושבת האסדה וחברת החשמל ומשרד האנרגיה יצטרכו לעבור למדיניות של "ניהול ביקושים" במשק החשמל – כלומר, לראשונה, לנקוט לאורך מלחמה הפסקות חשמל יזומות ברחבי הארץ.

פיקוד העורף ורשות החירום הלאומית (רח"ל) הגדירו 50 תשתיות ברחבי הארץ כקריטיות ומחייבות הגנה נרחבת. הרשימה כוללת בין השאר מתקני אנרגיה ותחבורה. בשנים האחרונות מוגנו כ-20% מן התשתיות הללו, שבהן נבנתה שכבת בטון נוספת מעל אתרים גישים, כדי למנוע פגיעה נרחבת במשק כתוצאה מנחיתת טילים בהם. בפריסת מערך סוללות היירוט, ישנם הצבא דגש מיוחד על אתרים אלה, לצד בסיסי חיל האוויר וכמה מחנות צבאיים נוספים.

אחת הסוגיות המטרידות את בכירי צה"ל נוגעת לפער הציפיות של הציבור הישראלי, בהתחשב בניסיונו במערכות שבהן הותקף העורף בעבר, ביחס למה שצפוי בעימות נרחב בצפון הארץ. בשני המבצעים האחרונים ברצועת עזה, עמוד ענן וצוק איתן, הגיעה מערכת כיפת ברזל לשיעור יירוט מוצלח של כ-90% מקרב הרקטות שנורו לשטח הבנוי. עובדה זו נסכה תחושת ביטחון מופרזת אצל תושבי מרכז הארץ וגרמה לרבים להתעלם מהנחיות הבטיחות בזמן הלחימה. אולם, מערכה בצפון תחייב את ישראל להתמודד עם ירי מאות רבות של רקטות ביום – ותוביל לפגיעה קשה יותר בעורף, הן בצפון והן במרכז הארץ.

היקף השיגורים, והמספר המוגבל עדיין של טילי יירוט שברשות ישראל, לא צפויים לאפשר אחוזי יירוט דומים בתרחיש של מלחמה בצפון. צמצום הפגיעה באזרחים תלוי בפינוי אוכלוסייה מהאזורים הסמוכים לגבול וברמה גבוהה של קשב מצד האזרחים להנחיות ההתגוננות בעורף (כיוון שהממ"דים עמידים לרוב סוגי הפגיעה, למעט פגיעה ישירה של רקטות בעלי ראש נפץ כבד). השיפור במערך ההתרעה, שמסוגל כיום לזהות במידה רבה של דיוק ירי טילים ולחזות גם את אזור הנחיתה המדויק, אמור להקל על אזהרת הציבור במועד.

בפיקוד העורף פיתחו באחרונה תוכנת מחשב שתעמוד לשירות הרשויות המקומיות ותאפשר לנטר את מיקום הפגיעה לפי שורת פרמטרים שעשויים להקל על מערכות ההצלה. מרגע שיזוהה מקום הפגיעה, ניתן יהיה לספק במהירות פרטים על מספר התושבים המתגוררים בבניין ועל בעלי הצרכים המיוחדים ביניהם.

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/1.6334274>

תגובות:

שלומי מולאים

אם זה לא היה עצוב הייתי צוחק

ע.ע.

שלומי כותב שאם זה לא היה עצוב הוא היה צוחק? גם אני...

סוף, סוף בצה"ל מתחילים להבין היכן אנו נמצאים?

מה נשתנה? התרחיש הזה היה אמור להיות ברור כבר לפני שנים רבות. ברור שמערכות הגנה יקרות לא יעמדו בפני מאה או מאתיים אלף טילים ורקטות ועוד אין ספור פצמ"רים. אף פעם לא יהיו מספיק סוללות יירוט, ככה שחלק גדול מהמדינה תהיה חשופה מיידית לכל איום. אלה שיהיו מוגנים כביכול, יהיו אולי מוגנים ליום או יומיים, כי טילי היירוט יאזלו.

לא היה צריך להשקיע מיליארדים כדי להבין אמת בסיסית זו.

גם המחשבה שרוב האיומים יפגעו ממילא בשטחים פתוחים אינה מציאותית עוד.
רקטות עם רש"קים (ראשי קרב) של חצי טון יגרמו נזק כבד גם אם יחטיאו את המטרה בכמה מאות מטרים.
מעבר לכך. יש כיום מעבר מרקטות לא מדוייקות לטילים מדוייקים, עם דיוק פגיעה של מטרים בודדים, באמצעות הוספת מנגנון ביות זול יחסית, שישראל היא בין המדינות שמייצרות קיטים כאלה, וקרוב לוודאי מוכרת אותם גם בחו"ל.
מי שסבור שבעוד חודש-שנה-שנתיים יחזור התרחיש שהיה במלחמת לבנון השנייה, חי בסרט. המאמר המצורף של עמוס הראל מצביע אולי שלפחות צה"ל לא נמצא בסרט הזה.
האם זו ראשית ההתפכחות? הלוואי!

משה מוסיק אגסי

בקיצור ולעניין מערכת ההגנה הישראלית לא מסוגלת להגן על המדינה.

ע.ע.

זה היה ברור לכל בר דעת כבר מזמן...

גלילה זאבי

נסו את הלייזר לפני שיהיה מאוחר.

אלי בר און

התרחיש צופה כי מאות אלפים יפוננו מעוטף הלבנון העמוק כולל הערים נהרייה, עכו, קריית שמונה, צפת, מעלות, שלומי, חצור הגלילית ועשרות רבות של קיבוצים, מושבים וכפרים.
יתכן גם שישובי רמת הגולן זה ברור.
מערך לייזר נוסח סקייגארד היה מונע את הנזק ואובדן החיים הזה.
אבל זה רק האיום המישני.
הכותב לא מתייחס רק רומז על האיום המרכזי.
אלפי הרקטות והטילים הכבדים של החיזבאללה ושות' להם טווחים של מאות ק"מ וראשי קרב של מאות ק"ג.
הטילים הנ"ל בחלקם הגדול מדוייקים ואין מי שיירט אותם, בודאי שלא כיפת ברזל.
התחמושת הכבדה תופנה למטרופולין של ת"א, חיפה וירושליים ולשאר ערי ישראל.
שוב רק מערכות לייזר כימי, לייזר יבשתי ואווירי יוכלו למנוע את האסון.